

TAPOLCZAI LAPOK

ezelőtt: TAPOLCZA és VIDEKE.

Megjelen minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÓWY R.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fő-utca.
Kéziratokat vissza nem adunk.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félfévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Hirdetmények: megegyezés szerint.
Nyílt-tér sora: 1 korona

Bortermelés és alkoholizmus.

Egy humánus áramlat vonul végig ugyyszólván az egész művelt világon, mely a sok ezer polgárt visszaakarja tartani a szeszélvezéstől, hogy ezzel nemcsak az egyént, de annak családját, sőt ivadékait is megmentse az egészségnek, a munkának, a jólétnek és a becsületnek. Hogy ezt az áramlatot a szükség teremtette és hogy a legszebb szándék vezeti mindazokat, akik sorompóba léptek, hogy küzdjenek azok megmentéséért, akiket a szeszélvezés romlásba dönt, az minden kétségen felül áll. De hogy a szeszélvezés megítélésénél, illetőleg ennek káros vagy nem káros használatánál, a célon túllöttek, vagy talán éppen azért üldöznék oly elkéseredetten, hogy a kellő határok közé szorítsák vissza a mértékteleneket? A szeszüldözők kérelhetetlen csoportja szemben találja magát a bortermelők seregével, akik a maguk részére bizonyos igazságok kiderítését követelik.

Egyfelől látjuk a szeszüldözők megalkuvást nem ismerő lelkes hadát, mely irtóháborút üzen mindannak, ami szerintők romlására vezet a testnek, léleknek és még a legkisebb mértékű és bármily mértékben való szeszélvezést is elítéli, mert szerintők a mértékletes ivás szülőanyja a mérték telenségnek.

Másfelül pedig látjuk a bortermelő államokat, melyek minden tőlük telhető eszközzel igyekeznek a szőlőtermelés bajait elhárítani, igyekeznek

a gazdák okszerű betanítása és nemes szőlőfajok terjesztése által a szőlőművelést fokozni minőség és mennyiség tekintetében. Már pedig minél jobb minőségű a bor, annal nagyobb a szesztartalma. Kétkedve áll meg a gondolkozó a két törekvés között és eléje töl a kérdés: Hol itt az igazság?

Hazánkat különösen közlelől érdeklí ez a kérdés, éppen azért nem lehet elég intenzíven ezzel a nagyfontosságú ügygyel foglalkozni. Mert hazánkban a szőlőművelés, illetőleg bortermelés olyan lényeges gazdasági tényező, hogy ha a borfogyasztás egyszerre és teljesen megszűnnék, okvetlenül gazdasági válságba kerülne hazánk. Félmillió hold terület van nálunk szőlővel beültetve, melyen 120 millió korona értékű bor terem. És évenként 30 millió napszám vonatnék meg munkásainktól, ha a bortermelés egyszerre megszűnnék. És akkor a kivándorlás sokkal rohamosabb volna, mint jelenleg. Ebből világosan látható, hogy nálunk és általában a bortermő országokban létkérdés a szeszüldözőknek ama tulzása, hogy minden adagban és minden fajtaban káros, sőt végeredményében veszélyesnek tartja a szeszélvezést. Fel is fogták a bortermelők e kérdés óriási fontosságát és védekezéshez láttak. Az alapos nénet bortermelők, akiknek 16 egyetemük van, nyilatkozatra hívták fel orvosait, tudósait, hogy a bornak mérsékelt élvezete árt-e az egészségnek, vagy nem.

Mert az iránt kétség nincsen, hogy a pálinka, cognac és általában az oly szesz italok, melyek kis mennyiségben is nagy százalék szeszt tartalmaznak, ártalmára vannak a szervezetnek és végül széttroncsolják és tönkre teszik azt.

De a bor mérsékelt élvezetéről emberemlékezet óta más tapasztalata van az emberiségnek. És ime a németországi legnagyobb kapacitások a bor mérsékelt élvezete mellett nyilatkoztak.

Hiszen még nem is olyan régen orvosaink lepton-nyomon rendeltek betegeknek selters-vizet cognackal, tejet cognackal, tiszta cognacot és most kimutatják, hogy halálos mérget rendeltek a betegeknek oly célból, hogy attól meggyógyuljanak. De amint a modern orvos ilyen rendeleteket nem tesz, úgy viszont „aki a közegészség és orvosi tudomány nevében akarna ezután a mértékletes borivás fölött pálcát törni: az tusakodik a megismert igazság ellen és csak a saját orvosi szakjában való tudatlanságának adja szomorú bizonyosságát.“ (Borászati Lapok.)

Ám küzdjünk teljes erővel az alkoholnak nagybani élvezése ellen minden rendelkezésre álló eszközzel, népnevelés és törvény segítségével, de bortermelésünket, illetve a bortermelőket nemcsak hogy ne bántuk, hanem a bortermelést fokoznunk kell, hogy ezzel olcsóbbá, hozzáférhetőbbé tessük a bort, nehogy ennek drágasága miatt a spirituszból készült gya-

TAPOLCZAI LAPOK TÁRCÁJA.

Az őskereskedelem.*)

Szinte csodálatos volna, ha az emberi természet egyik alaptulajdonságát, összes tevékenységünk főrugóját ne találnók meg az őskorban. Értem a hiuságot, mely a mai kereskedelemnek és számos iparágak lényeges fejlesztője és fogyasztója. A hiuságot nem szokták az emberi erények között emlegetni, és mégis sokat használt nemünk tökéletességének. A történelemnek számos csodálatra méltó eseménye köszönheti e kicsinyes tulajdonságnak megtörténtét. Megtaláljuk ezt az egész világon, férfiaknál és nőknél, gyermekeknek és öregeknek, a civilizált és vad népeknél egyaránt. Az őskorban sem kell soká keresnünk nyomait. Az arcfestészetnek (nem arckép!) manapság már annyira elterjedt művészetét már az ősember is gyakorolta. A fejlődés törvényei szerint azért vihettük azt mi oly tökélyre. Nemcsak nők, hanem férfiak is, nemcsak az arcot, szemöldököt és ajkakat, hanem az akkori ruházatnak megfelelően szabadon maradt egész testet előszeretettel mázolták be vörös, fehér vagy más élénk színű anyaggal, melyet a színes föld, növényi nedvek, később egyes állatok váladékai szol-

*) Dr. Schönwald Károlynak a kereskedő ifjak estélyén tartott tanulságos felolvasásából.

gáltattak. Az őseletek helyein nagyobb mennyiségben talált vörös és sárga föld, az egyiptomi, babyloni és mexikói festményekeken látható különböző színezetű alakok s a vademberek közt mai napig megfigyelhető eljárás (a tátoválás) igazolja e szokás létezését. E festőanyagokat legtöbb helyen kereskedelem útján szerezték be. Nemkülönböztetve a test díszítésének egyéb kellékeit, az ékszereket és ruhákat. Már az első emberpárról elbeszéli a szentírás, hogy öntudatra eszmélésüknek legelső ténykedése az volt, hogy „fügefaleveleket fűzték össze s öveket készítettek maguknak.“ Mert „ruha teszi az embert“. A ruházat anyagául szolgált: fának a héja, — pl. Monbattu államban ma is hancs-nemű övek használatosak — állati bőrök s már fejlettebb kulturánál növényrostokból szőtt övek. A tulajdonképeni ékességül láncokat használtak, melyek úgy készültek, hogy apró csigaházakat, kagylóhéjakat, állati fogakat kifűrtak s bélre húzták. A madártollak bőséges alkalmazására találtak egyes helyeken a test díszítése céljából. Mindezen anyagok a leletek tanúsága szerint kelendő cikkei lehettek az őskori kereskedelemnek.

Mint legrégibb keresleti cikkről, a sóról sem szabad megfeledkeznünk, melyet bizonyára a legrégibb időben használtak a hús eltartásához s melynek értékes voltára utal az a körülmény, hogy Afrika belsejében még ma is elsőrangú cseretárgy a kereskedelemben. Ugyancsak az adás-vevél fogalmát talál-

juk az élő emberek, mint feleség és rabszolga szerzésénél, mely utóbbiakat eleinte nem munkára, hanem a bálványoknak juttatott áldozatokhoz használták.

Az őskereskedelemről szólva, már az eddigiekből is nyilvánvaló, hogy a mai értelemben vett adás-vevést akkor nem ismerték. Kutassuk tehát a formákat, melyek keretében az emberek szükségleteiket szerezték. A mult század szocialista íróinál gyakran találjuk azt a merész tételt, hogy minden tulajdon rablás (la propriété c'est le vol. Prondhan). Ha ily általánosságban nem is, de egyes viszonylatokban érvényes ez állítás. S a törvények, szokás, jog, méltányosság által nem korlátolt ősembernél a szerzésnek legegyszerűbb módja lehetett a rablás. Egyes primitív népeknél a lopást nem is tartják bűnnek. Így tehát a kereskedelem legrégibb formájának a javak erőszakos eltulajdonítását tekinthetjük. Az ősmundák adatain kívül mai napig szokásos példák igazolják ezt. Ausztráliában pl. a Hayward hegy mellett levő reker (vörösföld) telepre néhány száz mértföldnyiről is eljönnek nagyobb csapatok s ha kell, erőszakkal is megszerzik a keresett cikket. A Baffinöld eszkimóiról beszéli Boas, hogy fáért és szappankőért a Dawi ut és Cumberland szoroson át is mennek fegyveresen. Az északamerikai komantsch indiánok is 6—30 tagu csoportba verődve hónapokra terjedő kirándulást tesznek, hogy beszerezzék a törzs szükségleteit s igen olcsón jutnak mindenhez. Alkalmas

lázatos italhoz nyuljon a szegény földmives és munkásnép.

Félre ne értsen senki se. A boritalnak is csak mértékletes fogyasztását értem, mert hiszen a mértékletlenség még az ételben is megárt, hát az italban hogyné. Hanem a statisztika bizonyítja, hogy hazánk, jól megértjük: Magyarország a borfogyasztás terén dacára nagy bortermelésének, talán az 5-ik helyen áll.

Ne féltsük tehát közmondásunkat: „Borban van az igazság“ fenáll még ezentúl is és nem származik baj belőle; a magyar embernek még sok bánatát kell a borba fojtania, hogy végre örömeben is kisírhasssa magát. És ha majd a bortermés újra felledül és szőlőhegyeinken újra hangzának majd a mozsárágyuk dörgései, a cimbalom méla hangja mellett, akkor tudva lesz, hogy az alkohol visszaszorított ősi rendeltetésére, ipari célokra, a magyar pedig újra boldog lesz. A nagymértékű kivándorlások megszűnnek, mert megtalálja a magyar itthon a kenyérkeresetét a földmivelés, a vele járó bortermelés és a jól kifejlett ipar körében. És meg lesz a magyarnak az a hármaskelléke, mely nála a jólét feltétele, t. i. bor, buza, békesség.

K. J.

Tapolcai lakásviszonyok.

Kevés hasonló nagyságu község van az országban, hol oly nyomoruságos lakásviszonyok volnának, mint nálunk Tapolcán.

Az élelem után a lakás játsza a legfontosabb szerepet életünkben. A tágas, világos, tiszta, száraz, egészséges lakás fontos tényezője az élettartam meghosszabbításának. A lakás otthoniassága nagyban hozzájárul, hogy földi életünk meglegedesben teljek el.

A jó lakás biztosítéka az ember egyik legdrágább kincsének: A jó

egészségnek. Ellenben a rossz lakás alássa az ember egészségét, sorvasztó betegségbe dönti, ugyanarra, hogy időnap előtt sirba viszi.

Az egészséges lakásviszonyok teremtsége pedig úgy az egyes emberek, mint a nemzet közgazdaságának szempontjából elsőrangú érdek, mert a jó lakás a legdrágább nemzeti tőkének, az emberi életnek védője, oltalmazója.

A községek erkölcsi kötelessége, hogy a házépítő lakosoknak minden kedvezményt megadjanak, hogy ezzel az építés ügyét tőlük telhetően felleníteni törekedjenek.

Nem mondjuk, hogy Tapolca, különösen a legutóbbi évtizedben, nem haladt a kívánt uton, hanem sajnós, hogy az építkezés mind csak saját szükségletet elégít ki, bérlakással alig szaporodott Tapolca, pedig erre volna legnagyobb szükség. Hivatalok kezelői, kik idegenből jöttek Tapolcára, kényszer lakásban huzzák meg magukat, mert hát lakni kell valahol. Akárhány ház van Tapolcán, ahol egy-egy lakóházat elapróztak 4-5 felé. Az udvarokat, ahol azelőtt 1-2 család lakott, ott most 5-6 fészket raktak. Ezt bizonyítják a házszámok táblái, amelyek 5-6 számot soroznak egymás alá. Ily viszonyok vannak különösen községünk mellékutcaiban. Mit szólunk a nagyobb utcákról? Ezekben is oly lakásviszonyok vannak, melyekről csak az alkothat magának fogalmat, kinek legalább csak középszerű lakásra van szüksége. Ezt pedig Tapolcán egyáltalán, a jelenlegi viszonyok között nem is kaphat.

A lakásviszonyok ilyen körülményét első sorban a község terjedésének alkalmatlan voltában kell keresnünk. Sokan volnának, akik a kényszer hatása alatt építenének, de hová? mikor a város építkezési terjeszkedése ugyszólván meg van akasztva. A vasut felé akadály a temető közelsége, a község deli oldala felé a nedves rét miatt nem terjeszkedhet. Keleti olda-

lára épül ugyan ház, de valóságos mértani talány ez épületek alakjának meghatározása, mert e háztelkek erős hegyes-szög alatt dülnek a fő-utcára, oly szabálytalan és kényelmetlen épületeket erőszakolnak ki, hogy az a mai korban szépsézetit tekintetből valósággal meg nem engedhetők. Legtermészetesebb és legalkalmasabb, de egyszerűen legegészségesebb terjeszkedési tér nyílik a község északi felén, azonban ide csak a fő-utca eleje és vége enged nyílást s így e-zárja a kényelmes közlekedés a község középpontjától. Oly soha meg nem bocsátható mulasztást követett el a község, midőn a főutca mentén e házsorból egy házat ki nem sajátított, vagy alkalomadtán meg nem vett, amit soha ezután pótolni nem, vagy csak nagy aldozatok árán lesz képes.

Ennek a következménye azután a nyomoruságos lakásviszony, melyet napról-napra tapasztal az, akinek csak legalább is középszerű lakásra van szüksége.

Barmennyire is épüljenek a főutca során szép és modern épületek, e bajon alig segítenek, mert azok magánhasználatra és nem bérbeadásra épülnek. A község lakossága, különösen azon osztály, amelyik az említett lakásokat igényli, legnagyobb mértékben szaporodik.

Bizonyos, hogy a dolog eredményes megoldása nehéz és nagy akadályokba ütközik, de közös érdekünk községünk fejlődése érdekében. hogy e fölött elmélkedjünk, hogy a baj célra-vezető, helyes megoldást nyerjen.

Lomtárba vele.

Egyszer valamikor régen, talán néhány év előtt a magyar főváros hazahozta Kossuth Lajost, hogy halópora a haza földjével egyesüljön. Ilyen régidőre kicsoda emlékeznék már?

időben rátamadnak valamely telepítvényre, az ellentállókát leollik s ami elvihető, azt győzelmesen hozzák otthonukba. Ide sorozható a nőrablás szokása is. Ez erőszakossággal magyarázható az az ellenszenv és bizalmatlanság, melylyel úgy régente, mint sok helyütt manapság is az idegenek iránt viseltek. Nem ok nélkül fejlődött ki ez érzés, mert a tapasztalat azt bizonyította, hogy a jövevények ritkán hoztak, de annál többször vittek.

Az emberiségnek becsületére szolgálhat az a tény, hogy az ellenségeskedésnél nagyobb mértékben volt es van elterjedve a rokonerzés, mely jóindulatu kedveskedésekben, ajándékokban nyilvánul meg. Az emberi érintkezésnek legkezdetlegesebb formája az lehetett, midőn különböző törzsek összejöttek, s kölcsönösen ajándékkal igyekeztek egymás barátságát megszerezni. Ma is érvényben van e szokás, midőn rokonlátogatásra megyünk, s vagy előbb, vagy utóbb ajándékkal viszonzunk az élvezett jóindulatot. A közmondás szerint is apró ajándékok tartják fenn a barátságot. Ez ajándékozás már bizonyos neme a kereskedelemnek. Mert mindenki azt adja, amire neki már nincs szüksége s amit a másik használhat. Sok helyütt ma is így történik a javak kicserélése. A Missisipi vidékén élő törzsek bizonyos időben összejönnek s kölcsönösen ajándékba adják fölöslegüket. A régi phöniciaiak — az első hivatásos kereskedő nép — idegen országokba jövet először ajándékba adták áruikat s csak viszontajándék után kapták az illető országnak termé-

keit. Aki ajándékot nem hoz, ellenségnek tekintik. Így meséli Emin pasa, hogy Uganda és Ugozd vidékén az idegen kereskedők csak akkor cserélhetik ki áruikat, ha előbb a fejedelemlnek illendő ajándékot juttattak. Akkor a legmesszebbmenő oltalomban részesülnek, a fejedelemlhez hivatalosak vendégségbe s távozásakor elefántcsontot kapnak. A bibliában is olvassuk, hogy midőn Jákob fiait gabonáért mentek Egyiptomba, pénzen kívül ajándékokat vittek a királynak. Mert az az elv: do ut des (adok, hogy adj) mindenkor ismeretes volt az emberek előtt. A régi vallásos felfogás még Istennel szemben is érvényesítette ez elvet. Aldozatokkal és ajándékokkal igyekezett megnyerni Istenének kegyelmét, vagy megengesztelni vélt haragját.

Az ajándékkereskedelem egy érdekes neme az Ausztrália egyes törzseinél szokásos „Yutsin“. Ez abból áll, hogy ha a törzsnek valamely tagja más vidékre megy, egyik barátja vagy rokona egy hajszálat köt a nyakába. Ez által arra kötelezi őt, hogy a távolban járva mindig reá gondoljon s visszajövet valamely ajándékot hozzon. Viszont az otthon maradt is méltó ajándékkal fogadja Yutsin-ját. Ez ajándékok minéműségét meg is állapíthatják előre.

Az eddigieknél fejlettebb és a forgalomnak is megfelelőbb volt a cserekereskedelem. Ez, mint a név is mutatja, nem egyéb mint az áruknak és termékeknek közvetlen kölcsönös kicserélése. Érték itt nem játszott szerepet, mert a szükséglet szerint a legigénytelenebb tárgy is becsesebb lehet a sokkal nagyobb

értékű, de nem használható tulajdonnal. Azért már igen korán voltak bizonyos értékmérők, amelyekhez viszonyítva megközelítőleg arányosan történt a csere. Az általánosan használható s könnyen szállítható tárgyak voltak ezek. Így például még ma is Afrika belsejében sötétlácscsák, Judinban s egyebütt kagylók, Szibériában állatbőrök stb. szolgáltak cseretárgy gyanánt. Ezek mintegy helyettesítik a későbbben kifejlődő pénzt. Szeguban rabszolga a forgó pénz. Legértékesebb a 15-20 éves nő. Máshol állatok szerint mérik az értéket.

A cserekereskedés egyik faja a néma kereskedelem. Herodotos szerint a karthagoiak a lybiai partokra hajózva, kirakták áruikat s visszavonulva hajóikra füsttel jelt adtak. A bennszülöttek előjöttek s aranyport raktak az áruk mellé, szinten visszavonultak. A karthagoiak újra kiszállottak s megbecsülvén az aranyat, ha elégnék találták, hajóra rakták és elvitték cserébe áruikért, ha pedig keveselték, mindent ott hagytak, amíg a bennszülöttek újra előjöven, még több aranyat hoztak. Más népeknél is szokásban volt ez intézmény, mely minden becsületes eljárása mellett is — mert hiszen család, jogtalanság nem történt soha — félelemről és bizalmatlankodásról tanuskodik. Csak hosszu érintkezés után szünt meg ez ovatosság s a kereskedelem egyik legfőbb érdeme, hogy megtanította az embereket kölcsönös bizalomra és becsülésre.

Sietős az utunk; nem kószálhatunk be minden ligetet, még ha Istenek lakják is; és nem pihenhetünk meg minden árnyékban, ha mindjárt a nemzeti gyász sötét fátyola okozza is azt.

Haladnunk kell, hogy el ne hagyjon a többi. Akik im, előre törnek szörnyű ökleléssel, minden virágot eltipornak, minden szemetet fölkaparnak, minden sáracsatornán keresztül gázolnak — némelyik térdig jár benne, a másik nyakig; de bele nem fullad egy sem, hanem megy tovább, soha hátra nem néz, mindig előre, neki a partnak, csuszva, mászva, négykézláb, hasrafeküdve, térdén rimankodva, föl a meredek úton a meddig csak lehet, sőt azon túl is, hol már nem hallható a köztétel moraja és nem érezhető a büntetőjog keze.

Ebben a nagy sietségben kicsoda gondol a multra? Kinek jut ideje arra, hogy megálljon egy-egy halványuló emlék előtt és cypruságot tegyen egy-egy sirhalomra? Ilyfajta révedezésre bizony nincs idő. Mert a többi megy fut, rohan és aki megáll egy könnyet ejteni, lemarad a vonatról, helyét elfoglalják, késését félremagyarázzák; gyanussa lesz, és meg nem bízható.

Arról a Kossuth Lajosról, akit egykor régen, ki tudná mikor, talán még a regevilágban, a magyar főváros hazahozatott, egy buzgó és szorgalmas buvár ezernyi emléket gyűjtött össze. Képeket, rajzokat, metszeteket, szobrokat, iratokat, igen nagy mennyiségben. A gyűjteményt fegyverek ruhák, zászlók, bilincsek, falragaszok följegyzések, levelek, okmányok, térképek egészítik ki a szabadságharc korából.

Együtt az egész egy gazdag, változatos, jól rendezett, értékes múzeum; gyönyörű a szemlélőknek, oltár a hazafinak, kincs a történetirónak. Voltaképpen a reménynek egy sugarkévéje, mely fényözönt vet a multból a jövő felé. Egy mérleg a nemzet valódi értékéről. Tanuságtétele a rejteve élő közérőnek. Figyelmeztetés a kötelességek becsületes betöltésére. Élő, látható, megfogható, beszélő história arról, hogy önértzet, bizalom, hit, a jognak tisztelete, a szabadságnak szeretete, a hazafiságnak önzetlensége miként tudja a próbák nehéz napjaiban hősköltevénynyé varázsolni a nemzet köztevekenységét.

Ilyen ez a múzeum.

Gyűjtője, tulajdonosa Kreith Béla gróf. Ügyszeretetének, lankadatlan buzgóságának és szakértelmének méltó eredménye ez a gyűjtemény. Becses nekünk is, kikben kegyelet él. Becsebb lesz a jövőnek, mikor majd a hiperlojalitás nem zavarja meg az érzületek kristályát.

Ennek a gyűjteménynek a magyar főváros helyet adott üres műcsarnokában. Ott volt egy és fél évig. Azt azonban nem engedték meg, hogy nyilvános látogatásra megnyitható legyen. Mintha dugáru volna, ami ott van. Avagy talán egy egy erkölcsi robbantó szertár, mely lángrolban halk sóhajoktól? Képzeld. Nem vagyunk olyan gyulékonyak. Okunk sincs, erőnk sincs, tűzünk sincs hozzá,

vértünkben sok a savó, lelkünkben nagy a renyhesség.

A robbanásról tehát szó se legyen. Maradjunk a dugárúnál. A főváros egy kis orgazdaságra vállalkozott. Helyet adott a csempészett portékának. Különben óvatos volt. A nyilvánosság kizárásával emberelte meg magát. Az írást követte; „ne tudja a balkezed, hogy mit csinál a jobb”. Ennélfogva „véka alá rejtette a gertyát”, mi által egy kis ellenkezésbe jött az írással, ami nem is egészen okatlan módszer, mert földolog, hogy a kegyelet káposztája megmaradjon s a hiperlojalitás kecskéje pedig jólakjék.

Nyugta az emlékek ne legyen. Valakinek, valahol, valamikor szemet szur. El van ugyan rejtve, de hatha keresztül tör a vastag falon, mint egy Röntgen sugár? Hátha épen akkor tör keresztül, mikor valamelyik bozontos szemöldökű kegyelmes ur arra kocsikázik? Szörnyű volna! Gyanus hirbe keverednek a főváros. El találna homalyosodni a Haynau diszpolgárságának dicső emléke. Nosza, ki vele! Tessék elhurcolni!

Hatvan éves évfordulóját ünnepeljük nemsokára a 48-ik ujjászületésnek. Fénvt, lendületet, ahitatot azzal készül adni a főváros ennek az ünnepnek, hogy a születésnek és keresztiségnek emlékeit kidobálja az utcára. Hadd legyen hajléktalan az az emlékcsoport, amiként bujdosók lettek, kik létrehozták és megvédelmezték magát a nagy művet!

Lomtárba vele! Ne alkalmatlankodjék a törtető utjába.

En pedig csak azt sajnálom, hogy Kossuth Lajost haza hozta a főváros. Jobb lett volna szegénynek a turini ciprusok árnyában piheni. Sirhalmát a város nem rugdosná meg, miként megrugja ez, mikor a ravnatkozó ereklyéket kidobja kebeléből.

A 48-as ereklyemúzeum érdekében írta:

Bartha Miklós.

H I R E K.

Eljegyzés. Ma jegyzi el lapunk kiadó-tulajdonosának Löwy Bernátnak kedves leányát Jolánt, Grosz Dezső a „Tapolcai Takarékpénztár” hivatalnok. Allandó boldogságot és felegtelent életet kívánunk a leendő házaspárnak.

A megyei gazdasági egyesület gyűlését, melyen a jövő 1906. évi ügyrend és költségvetés megállapítása képezte a főtárgyat, november hó 26-án tartotta meg, Hertelendy Ferenc elnökle mellett. Az egyesület csupán a legszükségesebb gazdasági célok előmozdítására irányuló munkásság keretében mozog. Minthogy az egyesület a kormány segélyezésére, a rendezetlen viszonyok miatt nem számít, azért csak a meglévő összeg felhasználásáról és hová fordításáról intézkedik. Egyben, hogy a gazdaközönség a mezőgazdasági bizottságnak tevékenységéről s az általa nyújtandó kedvezményekről értesítést szerezhesen, felkéri a körjegyző-égeket, hogy erről a gazdaközönséget értesítsék. Megyei gazdasági egyesületünk oly vezető kezek alatt áll, melyek a fontos ügy vezetésére leghivatottabbak. Csak azt sajnáljuk, hogy földmives népünk téli gazdasági háziipari tanfolyama az idén elmaradt, ami pedig rendkívüli erkölcsi és anyagi haszonnal járt népünk fent említett célú haladására.

A póttartalékosok behívása. A hadügy-miniszter rendelete értelmében tudvalevőleg december 27-én be kell rukkolni a póttartalékosoknak. A behívás, hirdetések és ajánlott levél útján történik. A „Zalai Közlöny” lapársunk tudósítója biztos forrásból értesül, hogy azokat a póttartalékosokat, kik a katonaság ajánlott levelét nem fogadják el, katonaszökevényeknek fogják tekinteni és velük a katonai törvények értelmében járnak el.

Politikai értekezlet volt a mult héten Letenyén, melyet Nedecky Jenő, a vármegye szövetkezett ellenzékének elnöke lelkes beszéddel nyitott meg. Az értekezlet elhatározta, hogy december 26-án vagy 31-én nagy tiltakozó népgyűlést tart, melyre ugy a vármegyei, valamint az országyűlési szövetkezett ellenzék képviselőit meghívja. Az értekezlet üdvözlő sörgönyöket küldött a nemzeti küzdelem vezéréhez.

A „Zalamegyei Egyetemi Ifjak Köre”. Zalavármegye egyetemi és főiskolai ifjusága folyó hó 4-én alakította meg Budapesten a „Zalamegyei Egyetemi Ifjak Köre”-t. Régi óhaja teljesült ezzel a megye lelkes ifjúságának, amit bizonyít az a körülmény is, hogy az alakuló ülés valóban imponáns volt. Megválasztották a kör tisztviselőit és pedig elnök: Dávid László tanár-jelölt, alelnök: Geller Arthur és Grünwald Jenő, főjegyző: Tassy Kristóf, jegyző: Spitzer Lajos, titkár: Videtz Antal, pénztáros: Grünfeld Ferecz, háznagy: Sebestyén Jenő, vigalmi elnök: Blau Arthur. A kör célja a megyei ifjuságnak együttartása, önképzése és a szegény tagok segélyezése.

A bor és husfogyasztási adó kezelősegére a község pályázatot hirdetett. A képviselőtestületnek folyó hó 6-án tartott gyűlésén Fleiner Jenő és Nagy Ignác pályázók közül a képviselőtestület szavazás útján Nagy Ignácot bízta meg a kezeléssel. Nem kételkedünk, bárki lett volna is, becsületes munkásságában, hanem a méltányosság szempontjából itelve, Fleiner Jenőt, ki a multban Tapolca összes lakosságának általános megelégedésére oly hosszú időn át kezelte ez adónemet, kitől, úgy tudjuk ez ügyre még információt is kértek, elejteni, épen az említett méltányosság szempontjából nem volt helyes.

Advent. A mult vasárnap kezdődött a kath. hívők karácsony ünnepére való előkészület, az u. n. advent, eljövétel időszaka. Hettőn pedig megkezdődtek a hajnali misék, melyen a hívők nagy számban vettek részt.

A helybeli izr. imaház építkezése, illetőleg átalakítási munkálata állandóan folyik. A stilszerű tervezet, mely után a készül, egy újabb díszes épülettel szaporítja községünket. Az építési munkálatok a jövő tavaszra készülnek el.

Népkonyha. Keszthelyen Festetich Tasziló gróf neje, Hamilton hercegné, az urodalmi cselédgyermek és szegények részére a zárdában saját költségén ez évben is népkonyhát állít fel, hol nevezettek naponként ebédet kapnak. A népkonyha december 1-én nyílt meg.

Az utca sara, amit elég ügyetlenül, hosszú prismákban kapartak össze, úgy, hogy a szabad közlekedést gátolják, már egy hét óta díszleg a legforgalmasabb utcánk, ami ezenkívül sötét estéken még a gyalogjárókat is akadályozza. Így történt meg a mult héten több emberrel, hogy a sötét utcán nem látva a rakásra huzott sűrű sarat, vagy térdig gázolt át rajta, vagy pedig megbotolván benne, ama bizonyos állapot módjára evickélt ki a sártömbből. Nagy hanyagság és mulasztás ez a munkát intézőktől, mert azt sehol sem lehet tapasztalni, hogy az utca sara heleken át disztelenkedjék, akadályára a szabad közlekedésnek. Vagy talán azt várják, míg újabb eső szétmossa őket, hogy még nagyobb sár legyen? Más városban azt azonnal elvitetik, jhah, de nálunk ez csak így van. Rák módjára haladunk!

A viharágyzás megszüntetése. A szőlősgazdák több helyen szövetkezetet szándékoznak alapítani, hogy a jégverés ellen szőlővidékenként nagy szamu viharágyu felállításával és működtetésével védekezzenek. A magyar királyi földmívelésügyi miniszter erre

vonatközöleg a "bortermő vidékek törvényhatóságaihoz intézett leiratban többek között ezt mondja: „Amenynyi reménnyel fogadtott kezdetben a jég ellen viharágyuzással való védekezés lehetőségének gondolata, épp annyira megrendült utóbbi időben a bizalom ezen védekezési eljárás iránt. A viharágyuzás kérdésében tartott nemzetközi kongresszusok egyetlen mozzanatot nem hoztak napvilágra, amely az eljárás sikerében való hitet megerősítette volna teljesen és az ezen eljárásba vetett bizalmat. A szakemberek újabb odáig mentek el, hogy a viharágyuzást költséges játéknál egyébként nem tekintik s tényleg napról-napra fogy a hívők száma, akik az eljárástól sikert várnak, úgy hogy az utóbbi időben a legtöbb helyen már felhagytak a viharágyuzás alkalmazásával. Minthogy ezek szerint ily bizonytalan eredményű és problematikus sikerű, de költséges eljárásnak szöszölője nem lehetek s aggályaim vannak abban a tekintetben, hogy egyesületi vagyonnak ily kétséges célra való felhasználását a viharágyuzásra alakult egyesület alapszabályainak jóváhagyásával megerősítem, föl-hívom az alispán urat, hogy a szőlősgazdák jég ellen védekező egyesületének összes érdekeiket értekezletre hívassa össze, főnebb érintett aggályaimat velük közöltesse s alkalmas módon hasson rájuk, hogy a viharágyuzásnak a bizonyítható vagy igazolható legcsekélyebb sikere hiányát is lássák be s az e célra való egyesülés, illetőleg a jelzett védekezési eljárás alkalmazásának szándékától — saját meggyőződésükből — álljanak el.

Felhívás a kártékony rovarok pusztítására. A községi előjáróság felhívja mindazon birtokosokat, akiknek udvarukon, kertjeikben, mezeiken, rétjükön vagy szántóföldjükön fáik vannak, hogy azokról a hernyófészkeket, lepketojásokat, a vértetű-, valamint a darázs-fészkeket letisztassák. A község előjárósága ellenőrizni fogja a munkálatokat és a mulasztásokat a tulajdonos költségére pótolgatja. Ezenkívül a mulasztó érzékeny megbírságolása végett intézkedik.

Megyegyűlés igazoló jeggyel. Zalavármegye törvényhatósági bizottsága holnap, december 11-én rendes közgyűlést tart, melyre az összes megyebizottsági tagok egy igazoló jegyet kaptak az alispáni hivataltól. Hogy e jegyeknek mi célja van, azt egyelőre még nem tudjuk, csak sejtjük, hogy óvintézkedés arra az esetre, ha főispánja lesz a megyének, a megyeház kapun nem minden emberfia léphet át. Az igazoló jegyen ez áll:

Állandó igazolási jegy a közgyűlési terembe való belépésre.

N. N. bizottsági tag ur részére.

Ezen igazolási jegy megőrizendő s a közgyűlési terembe való belépéskor felmutatandó, bizottsági tagsága megszűnésekor a vármegye alispánjához beterjesztendő.

Az ifjusági Önképző Kör elnökének arcképleplezése ma délután 5 órakor a Kör helyiségében, ugyanott este 8 órakor pedig táncmulatság lesz.

Levél a szerkesztőhöz címen egy helybeli polgártól újabb panaszokat vettünk, a melyek részben a már többször említett tapolcai rikkancsokról szólnak, megtoldva múlt számunkban közölt cikkünket még azzal, hogy nemcsak a rikkancs-foglalókat üzik kisebb gyermekek, hanem a vásári és piaci tolvajlásoknak valóságos unikumai ezek, amiben még a szülők is segítségükre vannak. Szomorú valóság, de úgy van, hogy vannak gonosz szülők, kik a büntől a gyermeket nemcsak hogy vissza nem tartják, hanem még védik, sőt tanítják a bűnre, a lopásra. Hiába itt az iskola legjobb indulatu törekvése, ha azt a szülők gonoszága lerontja. Éber figyelem, szigorú ellenőrzés és a tettesek megbüntetése vezet csak eredményre.

Artézi kut Keszthelyen. A keszthelyi fürdőbizottság artézi kutat furat az u. n. Andrassy-téren. A kutfurókkal most folynak a tárgyalások. A próbatúrát 50 méterre teljesítik mintegy 2000 korona költséggel.

Zalaegerszeg kölcsöne. Zalaegerszeg város a villamos világítás költségeire a Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesületénél 310.000

korona kölcsönt vett fel. A kölcsönt a város kérelmére folyósították és gyümölcsözőleg helyezték el a bankban, amely a polgármester utalványára fizetéseket teljesít. A villamos világítási munkálatok seregyen folynak, a ducokat most állítják föl s magánházakba kezdik a bevezetési munkálatokat fogantatni.

Vízvezeték Keszthelyen. Keszthely utcáinak öntözésére szolgáló vízvezetékre a fürdőbizottság pályázatot hirdetett, melyre több ajánlat érkezett be. Ismeretes mindnyájunk előtt Tapolca öntözésének nyomorúságos, mindamellett költséges keresztülvitele, amit sokkal célszerűbben eszközölhetne a község maga, ha egypár lovat tartana, ami ezenkívül még a község gazdaságában is haszonnal értékesülne és tűzvész esetén is nagy szolgálatot tenne. Ajánljuk tervünket a község előjáróságának, amit hasonló nagyságú községekben már régen keresztül vittek. Hjah, mi mindig későn ébredünk.

Országos vásárunk dacára hogy a hasított kormú állatok felhajtása tilos volt, más állatelladás ugyan kevés köttetett, mégis igen élénk volt a vásár. Legnagyobb forgalmat a ruhaneműek elárúsítóinál láttunk. No meg a magyar ember legnagyobb vásári élvezete a „lacikonyhák“ látogatása sem maradt el. Az ismeretes vásári suhancok gyors keze némi-lyiknél egész bazárt gyűjtött, sokan pedig rajta szüsztek, mert az éber szem figyelme több suhancot a tolvajlásan rajta kapott.

Urnák. Reischl Richárd balatonhidvégi bérleten már tavaly sok ókorszakbeli régiséget találtak, melyeket a Balatoni Muzumba szállítottak be. Az idén ismét forgatnak, amely alkalommal három szép urnát — az elégetett holtak hamvait tartalmazó edényeket — találtak. Az érdekes régiségek a Balatoni Muzem birtokába jutottak. Az urnák egyike olyan nagy, amilyen a muzeumban eddig még nem volt.

Elgazolta a vonat. Csáktornyan folyó hó 5-én éjjel Ország György kiskánizsai lakos vasuti kalauz tolatás közben, amint egyik kocsit a másikhoz kapcsolta, oly szerencsétlenül járt, hogy a kocsik elütöttek s rajta keresztülmentek, úgy, hogy még az éj folyamán meghalt.

Hévízi vasut. A kereskedelmi miniszter Réthey Ferenc és Gross Márk budapesti lakosoknak, mint érdektársaknak a keszthelyi vidéki helyierdekű vasut Keszthely állomásától Keszthely fő-utcáján át a gróf Festetics-palota előtt elvonuló és innen a Hevizre vezető országút mellett, esetleg annak felhasználásával Héviz-fürdőig vezetendő szabványos vagy 0-70 méteres keskeny nyomtávú villamos vagy gőzüzemű helyierdekű vasutra az előmunkalati engedélyt egy évre megadta.

Csendőrök új fegyvere. A magv. kir. csendőrség eddigi Kropacek-féle fegyverét Manlicher-féle fegyverekkel cserélik fel. Meg is rendeltek ezekből a finom gyilkoló eszközökből 10 ezer darabot, állítólag ausztriai fegyvergyárban. Az eddigi csákok helyett is nemsokára újakat, valószínűleg célszerűbbeket kapnak.

Népgyűlés. A szocialisták lapjának híradása szerint Keszthelyen ma, az általános titkos választói jog érdekében népgyűlést tartanak.

A bicská, mely ismét halált oszt. Úgy látszik a tapolcai virtus követőkre talál. Mint tudósítónk közli, folyó hó 25-én, a csáktornyai katalin napi országos vásár után a vásárról hazafelé menve több drávavásárhelyi lakos betért Drávavásárhelyen özvegy Moharics Pálné utszéi korcsmájába és vigan szüresölték a mureit, míg csak be nem rugtak. A mulatozók között legelőbb kezdett garázdálkodni Bacinger Ferenc 26 éves drávavásárhelyi napszámos, ki ennek folytán több mulatozótól innen is, onnan is kapott egy-egy nyaklevest és pofont. Ez nem igen volt inyere Bacingernek és boszut forralva megindult kifelé a korcsma helyiségéből. Az ajtóban Verbanec Mihály 21 éves drávavásárhelyi legénykével találkozott össze, kit minden szóváltás nélkül bicskájával megszurtt s aztán elsiett a faluba. A megszurtt legényke megtántorodott és a falhoz támasz-

kodott, hol rokonai megtalálva, hívtak be a korcsmába, de csak annyit tudott még mondani: „Bacinger megszurtt“ és összeesett. Az összeesett embert gyorsan bevitték a szobába és elkezdtek levetkőztetni, de vetkőzés közben már meghalt. Bacinger bicskája a bal láb fölötti lágyékban a fő ütőeret metszette el és elvérzett. Bacingert még aznap éjjel elfogta a csendőrség és bekisérték a csáktornyai kir. járásbíróházába.

Szójáték. A „Zala“ laptársunk hasábjain olvassuk a következőket: „A mi alispánunkat, Csertán Károlyt, legfőbb csak kidönt-heti majd az erőszakos hatalom, de meghajlítani nem bírja soha, mert *csert*-tán és nem holmi nyirfa. — A szójáték elég erőltetett, de találó.

Öngyilkos urileány. Kovács Miklós nagykanizsai elemi iskolai tanító 17 éves leánya folyó hó 5-én öngyilkossági szándékból a vonat elé fektült. A szerencsétlen leányt, kit a vonat teljesen szétronsolt, szerelmi család vezetete az öngyilkosságra.

Véres verekedések. Somogyi Ferenc abrahámhegyi lakos, Mászáros János kékkuti lakost a hegyen egy fejszével életveszélyesen megsebesítette. A verekedő atyáit a zalaegerszegi törvényszéknél feljelentették. — Varga János kisdörgicsei lakos, Teklovics Imre és Sokhegyi Gyula ugyanottani lakosokat a korcsmában mulatozás közben ösz-szeszurkálta.

A pisztoly használata már sok bajnak volt okozója, különösen, ha az avatatlan kezekben van. Majdnem végzetes szerencsétlenséget okozott az alábbi esetben is. Folyó hó 3-án Vendig Antal 19 éves suhanc a tó partján lövöldözött. Egy lövés Schütz Zsigmond tóparti lakos háza ablakán keresztül a szobába hatolt. Szerencsére nem volt a szobában senki s így az ablak keresztül lövésén kívül kárt nem tett. A gondatlan legényt a pisztoly elkobzása után a helybeli királyi járásbírósnál feljelentették.

Garázda legény. Az elvetemült alakok garázda viselkedéséről valóságos naplót vezethetünk. Alig mulik el nap, hogy egy-két suhanc valami kárt ne csinálna, vagy verekedést el ne követne. Ilyen rovott életű suhanc Nemeth János lódbi-hegyi lakos is, ki Kaufmann Géza ugyanottani lakos házában ablak-parkányát leszaggatta s összetörte.

„Magyar gyárak és iparvállalatok cim-tára“ cím alatt Bacskay Miklós Szepesvármegye főszamvevője, m. kir. pénzügyi szamvizsgáló nagy szorgalommal és szakértelemmel egybegyűjtött legújabb hivatalos adatok nyomán sajtó alá rendezte és közre adja a magyarországi gyárak és iparvállalatok hiteles cím törzskönyvet. Ha meggondoljuk, hogy milliókat juttatunk évente a külföldnek s főképen Ausztriának olyan árucikkéért, amelyek ma már kiváló minőségben és versenyképes árák mellett a hazai gyárakban is készülnek s hogy ezen sajnálatos állapotnak oka főképen abban rejlik, nemcsak a togyasztó közönség, de kereskedőink, sőt gyárosaink sincsenek kellően tájékozva arról, hogy melyek azon cikkek, amelyekért ma már nem okvetlenül szükséges idegenbe mennünk, csak örömmel kell, hogy üdvözöljünk minden olyan vállalkozást, amely a magyar közönség ezirányú tájékoztatását célozza. A cimtar a száraz cimanyagon kívül az egyes gyárak és iparvállalatokra vonatkozólag minden olyan adatot közöl, amelynek tudása az üzleti érintkezésben hasznos, sőt nélkülözhetetlen s olyan körültekintő gondossággal készült és a cimtar oly nagy tömegű foglalja magában, hogy gazdasági feltamadásunk küszöbén biztos fegyver lesz az a hazai pacot meghódítani törekvő minden élelmes, vállalkozó szellemű és felvilágosodott magyar gyáros és nagyiparos kezében, de megbecsülhetetlen szolgálatot fog tenni a hazai beszerzési forrásokat kutató magyar kereskedők, iparos és nagy közönség-

nek is. Fentiekre való tekintettel szerző bizalommal fordul az érdekelt körökhöz és kéri, hogy a nyomtatandó példányszámok megállapíthatása céljából a címtár a vonatkozó rendelkezéseiket egy levelezőlapon már most szíveskedjenek megtenni, mivel főlös számú példányok nem fognak nyomtatni. — A címtár egy példányának ára 20 korona s megrendelhető a szerzőnél Bacskay Miklós p. ü. szamvizsgálónál Lőcsén. (Szepesmegye).

§ **Arcszőr hölgyeknél** nemcsak csunya hanem eltorzító is. Hölgyek, kiknél ez előfordul, kérjenek kimerítő használati utasítást mely az arcszőr eltávolítására felvilágosítást és tanácsot tartalmaz, a Schmidék I. illatszertárából, Budapest, VI. Ó-utca 12, hol azt ingyen és díjmentesen, zárt borítékban készségesen elküldik. Figyelmébe ajánljuk a mai számban megjelent hirdetést.

§ **Meglepő**, hogy a csak pár hónappal ezelőtt ismeretessé lett Hoff-féle Kandol-kakao mily általános kedveltségnek örvend. Ezt bizonyára különös finom erejének és zamatjának köszönheti. Az összes kakao-fajok között a Kandol-kakaonak van a legkisebb zsirtartalma, ez által legkönnyebben emészthető. Kávé és csokoládékedvelők nem bánják meg, ha a Kandol-kakaoval kísérletet tesznek.

KÖZGAZDASÁG.

A borecet házigyártása.

A borecet gyártása oly egyszerű, annyira költségmentes es ára oly magas, hogy melán csodálkozhatunk azon, hogy miért nem foglalkoznak meg nálunk a kereskedők annak gyártásával, már arra való tekintettel is, hogy sokkal jobb nevet szerez magának egy-egy fűszer- vagy borkereskedő, ha jó borok mellett kitűnő ecetet is árul, mintha mindentéle mesterkelt uton derített, javított, egyszóval pancsolt borokat ad el.

Franciaországban már régóta foglalkoznak a borecetnek nagyban való gyártásával s a jó borecet ára oly magas, hogy teljesen megfelelő gazdálkodás, ha egészen egészséges, de kevesbé jó minőségű borokat felhasználnak e célra.

Kitűnő borecet adnak a tulságosan savanyu borok, mint például az orsovavidékiek; felhasználható továbbá a borecet gyártására a felfordult, a megfeketedett bor és az olyan, melyet peronosporás tőkéről szüretelünk. Ellenben ki van zárva ecetgyártás céljára a megkeseredett bor; mert míg minden egyéb hibás bor akkor, amidőn ecetté válik, elveszti minden mellékizét, addig a keserű bor, ha ecetté lesz, még keserűbb, mint borkorában volt.

Ha borecet akarunk gyártani megecetesedett borból, akkor legelső kötelesség a hordót borostól eltávolítani a borpincéből, mert az ecetképző gombák pár nap alatt átszarmaznak más egészséges hordókra és borokra, bármily gondosan legyenek is azok bedugdosva. Ha azonban még azt a könynyelműséget is elkövetnék, hogy az ecetet is a boros pincében gyártanák, akkor a legrövidebb idő alatt annyira elszaporodnak abban a gombák, hogy boros pincéül egyáltalán nem használhatnák többé, mert abban minden szellőztetés és fertőtlenítés dacára, megecetesednek mindenféle bor.

Ecetgyártásra olyan kamrát vagy félszerfelét használjunk, amelyben állandóan 18—20 C° meleg van. A gyártásra használandó hordót itt is úgy, mint a pincében, oldalára fektetjük s a fenekén, mintegy négyötöd-résznyi magasságban egy-egy centiméter átmérőjű lyukat furunk és a hordót addig töltjük meg borral, hogy ezen a lyukon az ki ne folylyon; így aztán nyitva hagyván a hordó akonáját is: a két lyukon át a levegő közlekedhetik és sokkal gyorsabban megy végbe az ecetképződés.

Ha a hordót nyugodtan magára hagyjuk, 4—6 hét alatt tartalma teljesen átváltozik a legkitűnőbb borecetté, amelyet oly csapon át fejtünk le, mely magasabban áll, mint a boros hordóé, mert az ecet alját ágyként benne hagyjuk az ilyen „anyahordóban“, s ha arra újra bort öntünk, az a legrövidebb idő alatt ecetté válik s üledéke az agyban marad.

Ezek mellett a borecetek mellett nem is említhetők egy napon a gyári ecetek, amelyeknek rendkívül kellemetlen, rossz szaguk és tulerős vad izük van, úgy, hogy sem be-savanyításra, sem ételben nem kellemesek, de legkevésbé alkalmasak betegeknek, bedörzsölések alkalmával, amidőn bűzük által fő-fájást okoznak a betegnek és egészségesnek egyaránt és tühretelenné teszik még a szoba levegőjét is.

Kreudits Ödön.

Nyilvános köszönet.

Kardos Mór urnak, aki 20 méter barchetot, Hiller Ignác és Fia uraknak, akik 18 méter barchetot s végül Kemény Mór urnak, aki 15 méter barchetot volt szíves a kath. Nőegyletnek adományozni a szegény gyermekek részére, az uton fejezi ki halás köszönetét

a Kath. Nőegylet Elnöksége.

Szerkesztői üzenet.

E. F. Tapolcza. Hozzánk intézett becses soraiban foglaltakat örömmel vettük, mert abból ismeretlen dolgokat is megtudtunk és azt mai lapunkban fel is használtuk, hanem sorainak egyes részeiben ön maga állításaival kerül szembe, vagy ismétli állításunkat, azért csak kivonatolva hozzuk. Köszönet a figyelemért.

HIRDETÉSEK.

Kakao es csokoládé kedvelők figyelmébe:
Hoff János-féle

Kandol-Kakao

a legesekélyebb zsirtartalmu, ezért igen könnyen emészthető, soha sem okoz székrekedést, mindazáltal ritka finom íze mellett kiválóan olcsó.

Valódi oszákis
Hoff János
nével és az oroszlan-
védjeggyel.

Osomagok 1/4 kgr. 90 fillér
1/2 kgr. 50
Mindenütt kapható.

HENNEBERG-SELYEM

Csak közvetlen rendelve! Fekete, fehér és színes 60 krtól 11 forint 35 krig, méterenként, derekak és teljes öltönyökhöz — bérmentve, házhoz szállítva Nagy választékot mintákból forduló postával küld

HENNEBERG SELYEMGYÁR, ZÜRICH.

Löwy B. könyvnyomdája, könyvkötészete. TAPOLCZA.

könyv- és papirkereskedése

Készít névjegyeket, eljegyzési és esketési jelentéseket, báli meghívókat, ügyvédi és községi nyomtatványokat kiváló izléses kivitelben.

NAGY RAKTÁR ÜZLETI-KÖNYVEKBŐL.

KÖNYVEK BEKÖTÉSE

tartósan és olcsón eszközöltetnek.

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAER-FÉLE RADIO-ACTIV

Igmándi

KESERÜVIZ az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek. Csodálatos gyógyerejét az igmándi víz RADIUM-tartalmának köszöni, mely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve miért is bevásárlásnál össze nem tévesztendő a közönséges keserűvizekkel.

Főszétküldés a forrástulajdonos: SCHMIDHAUER LAJOS gyógyszerésznél Komáromban.

Kapható Tapolczán: Kaszás Soma fűszerkereskedő urnál.

Nagy üveg ára 50 fillér, kis üveg ára 30 fillér. — az egyedül természetes keserűvíz, amely kis üvegben is kapható.

Areször hölgyeknél csunya és eltorzító: Egyegüli biztos alapos eltávolítás gyökerestül mindenkorra a

„SZÓRVESZTŐ“
által. Ára korona 7.—. Kérjen megismertetést (prospektust), mely ingyen, bérmetve zárt levélben küldetik. Rendelhető csak

Scmidek J. illatszertárában
Budapest, VI. Ó-utca 12.

Árlejtési hirdetmény.

Az Esterházy hercegi hitbizományi javak központi igazgatósága 3491/905 szám alatt

a gyulakeszi-i kegyuri róm. katolikus lelkész lakás ujjáépítését

engedélyezte s a 10398 korona 40 fillér költséggel feltüntetett összes építési munkálatokra zárt írásbeli ajánlati tárgyalást hirdet.

Az idevonatkozó tervek, költségvetés, ajánlati feltételek és építési szerződési pontozatok, illetőleg tervezet a gyulakeszi-i róm. kath. lelkészi hivatalban a hivatalos órákban 1905. évi december hó 15-ikéig betekintethetők.

Kaposvárott, 1905. nov. hó 26-án.

Molnár Endre
hgi építész.

MEGHIVÓ

a kövágó-örsi kölcshön-szövetkezetnek 1903. évi december hó 18-án, délelőtt 9 órakor Kövágó-Örs község-házánál tartandó

közgyűlésére.

A gyűlés tárgya:

1. Az 1906 évi január 1-én kezdődő újabb 5 évre való megalakulás.
  5. Az igazgatóság, felügyelőbizottság és tisztikar megválasztása.
- Kövágó-Örs, 1905. december 3.

Papp Lajos
igazgató.

Építésszek és építkezők figyelmébe!

Ajánlom a tapolczai határban létesített

téglaagyáramban készült **faltéglát, járdatéglát, hornyolt- és lapos cserepet.** Szives megrendelések a postaépületben levő lakásomon eszközölhetők.

Grünfeld József
téglaagyáros.

Értesitem a tisztelt husvásárló közönséget, hogy nálam a husnak kilogrammjá

marhahus eleje	40 krtól	52 krig
„ hátulja	50 „	64 „
borjúhús eleje	60 „	70 „
„ hátulja	70 „	80 „

az árak nyomatékkal együtt értendők.

Hirsch Dávid mészáros
Tapolcza, (főtér).

Szőlőbirtokosok figyelmébe

ajánlom állandóan nagy választékú raktáramat, mindenféle, a szőlőkezeléshez szükséges gépekből u. m. permetező, szenkénevezők, porozók, lepkefogó lámpák — továbbá a legnagyobb választék szőlőprésekben, azonkívül állandó raktárt tartok mindennemű gazdasági gépekből.

Pauk Vilmos

vaskereskedése, TAPOLCZA.

A magyar gyáros, iparos és kereskedő urak figyelmébe!

A legújabb hivatalos adatok nyomán kiváló gondtal készült, sajtó alatt van és legközelebb megjelenik a

Magyar Gyárak és Iparvállalatok Cimtára

minden tekintetben megbízható és egyedül teljes magyar ipari cimtár.

A száraz cimanyagon kívül feltétlenül biztos s megbízható források alapján a gyárak és iparvállalatokra vonatkozó minden oly adatot közöl, amelynek ismerete az üzleti érintkezésben nélkülözhetetlen.

Ezen törzkönyvszerű Cimtár kiváló bizonyítéka annak, hogy az izmosodó magyar gyáripar ma már önérettel és sikeresen veszi fel a versenyt a hazánkat kizsákmányzó, toladó és lelkiismeretlen osztrák gyáriparral szemben. Tanácsadója és utmutatója a beszerzési forrásokat kutató magyar iparos, kereskedő és nagyközönségnek, a mely még mindig szívesen fedezi szükségleteit Ausztriából, holott a közelmúlt eseményei is igazolják, hogy Lueger honfitársai izzó gyűlölettel viseltetnek minden iránt, ami magyar, s csupan a magyar pénzt fogadják szívesen.

Ne küldjük ezt sem Ausztriába, de támogassuk vele a fejlődő magyar ipart.

A Cimtár egy példányának ára 20 kor. Megrendelhető (levelezésben is) a szerzőnél

BACSKAY MIKLÓS
pü. számvizsgálónál,
LŐCSE (Szepesmegye).

SCHOTTOLA ERNŐ

Budapest,

VI. Andrassy-ut 2. (Fonciére-palota.)

Megjelent

új sárcipő-, hócipő és gummi-vadászcizmákról szóló

ÁRJEGYZÉKE.

Kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldi.

VEZÉRSZÓ: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta s káros alkatrészeketől mentes
JÓTALLÁS: 25 000 koronát fizet Schicht György eeg Aussigban bárkinek, aki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

Schicht-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

a legjobb és használatban a legolcsóbb!

Ama nagyszerű, hatályos tisztító erő, valamint ama kiadóság, amelyet a SCHICHT-SZAPPANNÁL észlelhetünk, légysága és teljes tisztasága, azon különös gyártási mód eredménye, a mely a nyersanyagok feldolgozásánál a legnagyobb pontosságon alapul. A nyersanyagok nagyrészt saját művekben állítatnak elő.

Milliószor kipróbálva és kitűnőnek bizonyult!